

Література

1. Вахтеров В.П. Избранные педагогические сочинения / Сост.Л.Н. Литвин, Н.Т. Бритаева. – М.: Педагогика, 1987. – 401 с.
2. Герд А.Я. Избранные педагогические труды / Под ред. Б.Е. Райкова. – М.: АПН СССР, 1953.
3. Зуев В.Ф. Педагогические труды / Под ред. Б.Е. Райкова. – М.: АПН СССР, 1956. – 148 с.
4. Люта Т.О. Предметний урок у системі уроків природознавства в початковій школі/Т.О.Люта // Початкове навчання та виховання. – 2006. – грудень. – №34.– С.16-18.
5. Нарочна Л.К. та ін.. Методика викладання природознавства: Навч.посібник / Л.К.Нарочна, Г.В.Ковальчук, К.Д.Гончарова. – 2-е вид., перероб. і допов. К.: Вища шк., 1990. – 302с.

РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ У СУЧАСНИХ КЕРІВНИКІВ ШКІЛ

Прокопчук Н.О. (м. Полтава, Україна)

На сьогодні існує багато загальноосвітніх навчальних закладів, якими керують директори. Але чи всі вони є ефективними і можуть спрямувати діяльність педагогічних колективів для надання якісної середньої освіти. Скажімо, що – ні. На нашу думку, одна з причин цього криється в неефективному та нединамічному керівництві, у відсутності талановитих, інтелектуально розвинених сучасних керівників. Один із шляхів розв'язання цієї актуальної проблеми ми вбачаємо в появі керівників нового стилю, типу керівництва – керівників-лідерів.

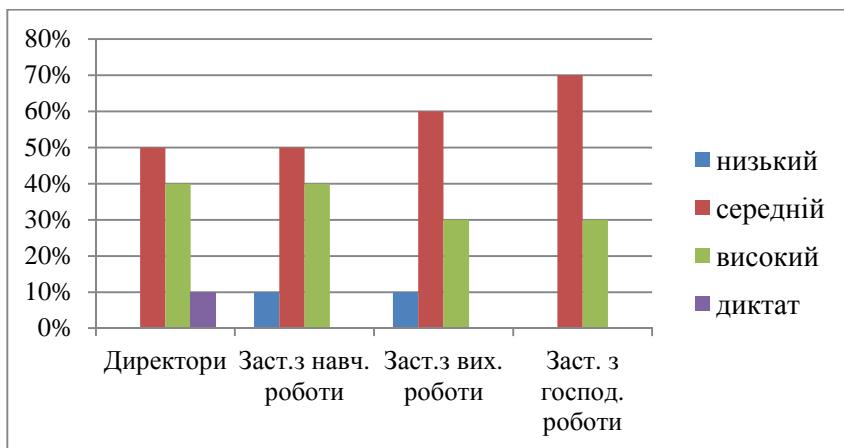
Аналіз психолого-педагогічної вітчизняної і зарубіжної літератури з проблем лідерства засвідчив, що це питання є актуальним і викликає інтерес, як науковців, так і практиків. Сучасні дослідження проблеми лідерства доводять, що лідером стає людина, яка наділена лідерськими якостями, або має лідерський потенціал, що може реалізуватись у відповідних ситуаціях.

Спираючись на актуальність даної роботи у якості об'єкта нашого дослідження було обрано лідерські якості у керівників ЗНЗ. Ми проаналізували стан сформованості лідерських якостей у сучасних керівників загальноосвітніх навчальних закладів. Дослідна робота проводилася на базі 10 шкіл Котелевського району. Провівши різноманітні тести, які надали можливість нам визначити рівень розвитку лідерських якостей у керівників шкіл, проаналізувати результати цих досліджень.

Дослідженням було охоплено понад 40 керівників шкіл (10 директорів шкіл і 30 заступників), що становить 100% досліджуваних. Використовували у своєму дослідженні тестову методику Є. Жарикова та Є. Крушельницького, в основі якої лежить виконання директорами поставлених запитань. Після підведення підсумків виконання даної методики, яка визначає організаторсько-ділові якості керівників маємо наступні результати:

- більше 40 балів, що становить, що даний керівник, як лідер схильний до диктату – 1 керівник школи (2,5%) досліджуваних;
- від 35 до 40 балів мають 14 керівників (35%), у яких лідерські якості виражені на високому рівні;
- від 26 до 35 балів отримали 23 керівники (57,5%) – виражені середньою мірою;
- менше 25 балів мають 2 керівника (5%) – виражені слабо.

Результати можна зобразити за допомогою порівняльної діаграми:

З допомогою неї можна сказати, що у керівників лідерські якості виражені середньою мірою, але є кілька керівників, що мають високий рівень.

Також, щоб визначити чи мають керівники шкіл лідерські якості ми використали опитувальник «Чи лідер Ви?», в результаті проведення якого ми дізналися, що:

- від 0 до 49 балів мають 2 (5%) керівників, які мають риси психологічного вужа, вони здатні ковтнути докори, усім пожертвувати, хоч цього ніхто не вимагає. Часто відчують власне безсилля, вони здатні на рішучий учинок. Відчуючи безпомічність, шукають в інших недостатні їм риси характеру та в цьому знаходять зміст і надію на краще для них життя;
- від 99 до 50 балів одержали 26 (65%) керівників, які мають такі головні чесноти: гармонія і рішучість, мудрість і розрахунок, уміння дати мудру пораду. Якщо необхідно – керують, якщо потрібно – уступають. Вони завжди домагаються мети гідними засобами;
- від 150-100 балів отримали 12 керівників (30%), які показали образ великого диктатора, який вважає, що знає як є, як повинно бути. Такій поведінці вони легко знаходять виправдання, вміють переконувати і керувати іншими, але іноді щось у тоні, погляді, жестах їхніх підлеглих говорить: дайте відпочити!

Щоб більш детально дослідити керівників шкіл ми використали опитувальник «Який Ви керівник?». Отримано такі результати:

Аналізуючи дані діаграми можна помітити, що керівники шкіл мають високий рівень підготовленості до управлінської діяльності та відносяться до числа ефективних керівників.

Отже, в результаті проведення узагальнення результатів даної методики ми приходимо до таких висновків:

- від 13 до 18 балів отримали 13 керівників школи (32,5%), які відносяться до сформованих керівників. Їхні здібності й можливості доцільно використовувати відповідно до управлінської діяльності. Для досягнення більш значних результатів в управлінні їм необхідно опанувати сучасною системою управлінської діяльності.
- від 19 до 24 балів – 17 керівників (42,5%), які відносяться до числа ефективних керівників, уміють виділити головне в роботі, їм потрібно сконцентрувати на ключових напрямках необхідні сили й засоби. Їх сильна сторона складається в сполученні поточного й перспективного планування праці, умінні послідовно вирішувати принципові питання, використовувати потенціал персоналу, не зупинятися перед такими перешкодами, як натиск, командирський тон, конфлікти.
- від 25 до 30 балів – 10 керівників (25%), які говорять про сучасного керівника. Добиваючись ефективного керівництва звертайте на його оптимізацію, що забезпечить максимальну комфортність у професійній діяльності.

У результаті проведення експериментального дослідження розвитку лідерських якостей у керівників шкіл ми отримали такі загальні результати всіх методик, які дали змогу нам зробити такі висновки, як: дуже високий рівень мають 11 опитаних (9,2%), високий рівень – 43 (38,5%), середній рівень – 62 (51,7%), низький рівень – 4 (3,3%). Лідерські якості керівників виражаються на середньому рівні, що підтверджує дана діаграма:

Отже, в результаті проведення експериментального дослідження ми приходимо до висновків, що керівники до управлінської діяльності у школі готові та мають достатньо виражені лідерські якості, але для того, щоб цей процес був цікавим, результативним, успішним потрібно поєднати спільні зусилля директора, заступників, педагогів та прагнути до самовдосконалення.